

Czwartek, 12 grudnia 2013 r.

P7_TA(2013)0595

Wyniki szczytu w Wilnie i przyszłość Partnerstwa Wschodniego, w szczególności w odniesieniu do Ukrainy

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie wyniku szczytu w Wilnie i przyszłości Partnerstwa Wschodniego, zwłaszcza w odniesieniu do Ukrainy (2013/2983(RSP))

(2016/C 468/22)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 23 października 2013 r. w sprawie europejskiej polityki sąsiedztwa: dążenie do wzmocnienia partnerstwa. Stanowisko Parlamentu Europejskiego w sprawie sprawozdań za rok 2012 ⁽¹⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 12 września 2013 r. w sprawie nacisku, jaki Rosja wywiera na kraje Partnerstwa Wschodniego (w kontekście zbliżającego się szczytu Partnerstwa Wschodniego w Wilnie) ⁽²⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 13 stycznia 2005 r. w sprawie wyników wyborów na Ukrainie ⁽³⁾,
 - uwzględniając wspólną deklarację przyjętą podczas szczytu Partnerstwa Wschodniego w Wilnie w dniu 29 listopada 2013 r.,
 - uwzględniając wspólne deklaracje przyjęte podczas szczytu Partnerstwa Wschodniego w Warszawie w dniu 30 września 2011 r. oraz podczas szczytu Partnerstwa Wschodniego w Pradze w dniu 7 maja 2009 r.,
 - uwzględniając pogorszenie się sytuacji na Ukrainie po tym, jak władze ukraińskie postanowiły, że nie podpiszą układu o stowarzyszeniu na szczycie w Wilnie w dniach 28–29 listopada 2013 r., co doprowadziło do masowych demonstracji obywateli wspierających europejskie aspiracje Ukrainy na Majdanie Niepodległości w Kijowie i w innych miastach w całym kraju,
 - uwzględniając wspólne oświadczenia wiceprzewodniczącej Komisji/wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa Catherine Ashton oraz komisarza ds. rozszerzenia i polityki sąsiedztwa Štefana Fülego, potępiające nadużycie siły przez policję w Kijowie w celu rozprzędzenia demonstrantów w dniu 30 listopada 2013 r.,
 - uwzględniając art. 110 ust. 2 i 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że na szczycie w Partnerstwa Wschodniego w Wilnie Ukraina i pozostali uczestnicy potwierdzili swoje zaangażowanie na rzecz zasad prawa międzynarodowego i podstawowych wartości, takich jak demokracja, praworządność i poszanowanie praw człowieka;
- B. mając na uwadze w szczególności fakt, że decyzja Armenii o wycofaniu się z negocjacji w sprawie układu o stowarzyszeniu oraz podjęta w ostatniej chwili przez Ukrainę decyzja o zawieszeniu przygotowań do podpisania układu o stowarzyszeniu udaremniła wysiłki i zniweczyła prace ostatnich kilku lat, których celem było pogłębienie stosunków dwustronnych i wzmocnienie integracji europejskiej;
- C. mając na uwadze, że decyzja rządu Ukrainy o wstrzymaniu procesu przygotowań do podpisania układu o stowarzyszeniu, obejmującego pogłębioną i kompleksową strefę wolnego handlu (DCFTA), wywołała niezadowolenie i masowe protesty w kraju; mając na uwadze, że w związku z tym ukraińskie siły bezpieczeństwa w brutalny i niedopuszczalny sposób użyły siły wobec pokojowo nastawionych demonstrantów oraz opozycyjnych partii i mediów;
- D. mając na uwadze, że podczas szczytu Partnerstwa Wschodniego w Wilnie w dniu 29 listopada 2013 r. Gruzja i Mołdawia parafowały układy o stowarzyszeniu z UE, w tym przepisy ustanawiające pogłębione i kompleksowe strefy wolnego handlu;

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0446.

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0383.

⁽³⁾ Dz.U. C 247 E z 6.10.2005, s. 155.

Czwartek, 12 grudnia 2013 r.

E. mając na uwadze, że jedynym rozwiązaniem musi być rozwiązanie pokojowe, uzgodnione ze wszystkimi stronami;

1. z zadowoleniem przyjmuje parafowanie układów o stowarzyszeniu z Gruzją i Mołdawią, w tym przepisów ustanawiających DCFTA, co wyraźnie zbliża oba te kraje do UE; oczekuje niezwłocznego podpisania i wdrożenia tych układów; w związku z tym apeluje do Komisji o ułatwienie tego wdrożenia i wspieranie odpowiednich organów obu tych państw, tak aby ich obywatele mogli wkrótce odczuć pozytywne skutki i korzyści płynące z tych układów;

2. głęboko ubolewa nad decyzją władz Ukrainy pod przewodnictwem prezydenta Janukowycza o rezygnacji z podpisania układu o stowarzyszeniu z UE podczas szczytu Partnerstwa Wschodniego w Wilnie mimo wyraźnej woli UE, by kontynuować proces stowarzyszenia pod warunkiem spełnienia określonych wymogów; uważa tę decyzję za zaprzepaszczenie ważnej szansy w stosunkach UE-Ukraina oraz w kontekście aspiracji Ukrainy; uznaje europejskie aspiracje Ukrainy wyrażane na Majdanie Niepodległości w Kijowie i w innych miastach w całym kraju w demonstracjach ukraińskiego społeczeństwa obywatelskiego, które nie wahało się wyjść na ulicę, aby wyrazić sprzeciw wobec decyzji prezydenta Janukowycza, a także powtarza, że zacieśnienie stosunków między UE a Ukrainą oraz zaoferowanie Ukrainie europejskiej perspektywy mają ogromne znaczenie i leżą w interesie obu stron;

3. ubolewa nad dramatycznymi wydarzeniami z nocy z 9 na 10 grudnia 2013 r., kiedy siły bezpieczeństwa zaatakowały demonstrantów i wdarły się do biur partii opozycyjnych i niezależnych mediów; a także wydarzeniami z nocy z 10 na 11 grudnia 2013 r., kiedy siły bezpieczeństwa zaatakowały osoby biorące udział w pokojowej demonstracji, próbując usunąć je z Majdanu Niepodległości i sąsiednich ulic oraz przerwać barykady; zwraca uwagę, że wydarzenia te miały miejsce w momencie, kiedy w Kijowie przebywała z wizytą wiceprzewodnicząca Komisji/wysoka przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa Catherine Ashton i kiedy podejmowano starania o rozpoczęcie rozmów przy okrągłym stole; obawia się, że te wydarzenia mogą prowadzić do dalszej eskalacji już i tak napiętej sytuacji;

4. przypomina, że między UE a Ukrainą działa kilka kanałów komunikacji, czego przykładem jest misja obserwacyjna Parlamentu Europejskiego prowadzona przez przewodniczącego Coxa i prezydenta Kwaśniewskiego; podkreśla w związku z tym, że wątpliwości przedstawione przez władze Ukrainy w uzasadnieniu podjętej w ostatniej chwili decyzji o wstrzymaniu podpisania układu o stowarzyszeniu należało zgłosić wcześniej, aby można było je wyjaśnić;

5. ponownie stanowczo opowiada się za jak najszybszym podpisaniem układu o stowarzyszeniu pod warunkiem, że spełnione zostaną wszystkie wymogi określone przez Radę do Spraw Zagranicznych dnia 10 grudnia 2012 r. i poparte przez Parlament w rezolucji z dnia 13 grudnia 2012 r.; wzywa w związku z tym Radę Europejską, by na swoim grudniowym posiedzeniu w 2013 r. wysłała silny sygnał polityczny, że Unia Europejska jest nadal gotowa zaangażować się we współpracę z Ukrainą;

6. apeluje o natychmiastowe rozpoczęcie nowej, pełnoprawnej misji mediacyjnej UE na najwyższym szczeblu politycznym, której zadaniem będzie doprowadzenie do rozmów przy okrągłym stole między rządem, demokratyczną opozycją i społeczeństwem obywatelskim, a także wsparcie tych rozmów i zapewnienie pokojowego rozwiązania obecnego kryzysu;

7. wyraża całkowitą solidarność z osobami demonstrującymi poparcie dla europejskiej przyszłości Ukrainy; wzywa ukraińskie władze do pełnego poszanowania praw obywatelskich i podstawowej wolności zgromadzeń i pokojowych protestów; zdecydowanie potępia brutalne użycie siły wobec pokojowych demonstracji i podkreśla konieczność bezzwłocznego przeprowadzenia skutecznego i niezależnego śledztwa oraz ukarania winnych; domaga się natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia osób, które brały udział w pokojowych demonstracjach i zostały aresztowane w ostatnich kilku dniach; podkreśla międzynarodowe zobowiązania Ukrainy w tym względzie; podkreśla, że takie środki są wyraźnie sprzeczne z podstawowymi zasadami wolności zgromadzeń i wolności słowa, a tym samym stanowią naruszenie powszechnych i europejskich wartości; przypomina, że sytuacja w zakresie obrony i propagowania tych wartości na Ukrainie jest bacznie obserwowana, ponieważ Ukraina przewodniczy obecnie Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie;

8. raz jeszcze zdecydowanie potępia niedopuszczalne naciski polityczne i gospodarcze ze strony Rosji wobec Ukrainy, w tym groźby sankcji handlowych; wzywa UE i jej państwa członkowskie, aby w rozmowach z Rosją mówiły jednym głosem oraz aby opracowały i wdrożyły strategię umożliwiającą odpowiednią reakcję na tego typu środki i działania wykorzystywane przez Rosję wobec wschodnich partnerów UE, przede wszystkim w celu udzielenia Ukrainie pomocy w uzyskaniu bezpieczeństwa energetycznego, w świetle trwającego kryzysu związanego z importem gazu ziemnego z Rosji; przypomina, że układ o stowarzyszeniu to kwestia do uzgodnienia wyłącznie między dwiema stronami, oraz zdecydowanie odrzuca wszelkie propozycje zaangażowania w ten proces strony trzeciej;

Czwartek, 12 grudnia 2013 r.

9. wzywa Komisję do zastanowienia się, jakie ewentualne środki zaradcze może zastosować Unia Europejska w przypadku, gdy z powodu krótkowzrocznych celów politycznych Rosja łamie zasady handlowe obowiązujące w Światowej Organizacji Handlu (WTO); podkreśla fakt, że polityczna wiarygodność Unii wymaga od niej zdolności do reagowania w przypadku wywierania presji politycznej i gospodarczej na samą Unię lub jej kraje partnerskie;

10. zachęca władze ukraińskie do zaangażowania się w rozmowy z protestującymi, aby uniknąć eskalacji przemocy i destabilizacji kraju, oraz wzywa wszystkie partie polityczne do zapewnienia możliwości przeprowadzenia uporządkowanej, spokojnej i przemyślanej debaty na temat sytuacji gospodarczej i politycznej oraz perspektyw przyszłej integracji z Unią Europejską; przypomina, że w każdym demokratycznym państwie obowiązuje zasada, iż w przypadku gdy potrzeba odnowionego poparcia społecznego, można zwołać nowe wybory;

11. apeluje do unijnych instytucji oraz do państw członkowskich UE, aby zobowiązały się do szerokiego otwarcia na społeczeństwo ukraińskie, w szczególności dzięki szybkiemu osiągnięciu porozumienia w sprawie ruchu bezwizowego, ściślejszej współpracy badawczej, szerszej wymianie młodzieży oraz większej dostępności stypendiów; uważa, że należy podejmować dalsze wysiłki na rzecz pełnego włączenia Ukrainy w wewnętrzny rynek energii UE;

12. podkreśla, że UE powinna wspierać zaangażowanie międzynarodowych instytucji finansowych, takich jak Międzynarodowy Fundusz Walutowy i Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, aby dzięki wsparciu finansowemu pomóc Ukrainie zaradzić pogarszającej się sytuacji finansowej w tym kraju;

13. przypomina, że podpisanie układu o stowarzyszeniu nie jest celem samym w sobie, lecz raczej sposobem na osiągnięcie długotrwałej stabilności, postępu społeczno-gospodarczego oraz trwałej transformacji systemowej, i dlatego domaga się prawdziwego zaangażowania we właściwe i szybkie wdrożenie układu; wzywa UE do wynegocjowania z władzami Ukrainy konkretnego planu działania prowadzącego do wdrożenia układu;

14. ubolewa, że po udanym zakończeniu ponadtrzyletnich negocjacji w sprawie układu o stowarzyszeniu, w tym DCFTA, władze Armenii zdecydowały się jednak pod naciskiem Rosji przystąpić do unii celnej; przypomina władzom Armenii, że protesty i demonstracje przeciw tej decyzji są wyrazem wolnej woli obywateli, którą trzeba uszanować zgodnie ze spoczywającymi na Armenii zobowiązaniami międzynarodowymi; przypomina w związku z tym, że ściganie i zatrzymanie demonstrantów stanowią naruszenie prawa do zgromadzeń i wolności słowa, a środki represji są sprzeczne z niedawną retoryką zaangażowania na rzecz wspólnych wartości z UE; apeluje do rządu Armenii o podjęcie otwartego dialogu ze społeczeństwem obywatelskim na temat przyszłego kierunku polityki Armenii;

15. z zadowoleniem przyjmuje podpisanie porozumienia o ułatwieniach wizowych między UE i Azerbejdżanem; jest zaniepokojony represjami wobec opozycjonistów, jakie miały miejsce w tym kraju po wyborach prezydenckich w październiku 2013 r. i które przybierały formę długotrwałego przetrzymywania w areszcie działaczy opozycji, aresztowań kolejnych działaczy, nękania niezależnych organizacji pozarządowych i mediów oraz usuwania z pracy osób krytykujących rząd wyłącznie z powodu ich działalności politycznej; apeluje do parlamentu Azerbejdżanu o ponowne rozważenie decyzji o zawieszeniu udziału w Zgromadzeniu Parlamentarnym Euronest po przyjęciu przez Parlament rezolucji z dnia 23 października 2013 r.;

16. przychylnie odnosi się do wniosku ustawodawczego Komisji dotyczącego zmiany rozporządzenia (WE) nr 539/2001 w celu umożliwienia bezwizowego wjazdu do strefy Schengen obywatelom Mołdawii posiadającym paszport biometryczny; uważa, że ten ważny krok ułatwi kontakty międzyludzkie i przybliży obywatele Mołdawii do UE;

17. z zadowoleniem przyjmuje podpisanie umowy ramowej z Gruzją, dotyczącej jej uczestnictwa w operacjach zarządzania kryzysowego prowadzonych przez UE i ustanawiającej stałe ramy prawne zaangażowania Gruzji w bieżące i przyszłe działania z zakresu zarządzania kryzysowego prowadzone przez UE na całym świecie;

Czwartek, 12 grudnia 2013 r.

18. uważa, że wynik i ogólny kontekst szczytu w Wilnie pokazał, że UE musi sformułować bardziej strategiczną i elastyczną politykę, aby wesprzeć partnerów wschodnich w ich staraniach na rzecz integracji z Europą, wykorzystując wszelkie dostępne narzędzia, takie jak pomoc makroekonomiczna, złagodzenie systemów handlowych, projekty służące zwiększeniu bezpieczeństwa energetycznego i modernizacji gospodarki oraz liberalizacja systemu wizowego, zgodnie z europejskimi wartościami i interesami;

19. popiera szerszy udział społeczeństwa obywatelskiego w procesach reform krajowych; zachęca do zacieśnienia współpracy międzyparlamentarnej ze Zgromadzeniem Parlamentarnym Euronest; apeluje o jak najszybsze wysłanie misji Parlamentu Europejskiego na Ukrainę; z zadowoleniem przyjmuje zaangażowanie Konferencji Władz Lokalnych i Regionalnych Partnerstwa Wschodniego;

20. zobowiązuje swego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji/wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, państwom członkowskim, prezydentowi Ukrainy, rządowi i parlamentom krajów Partnerstwa Wschodniego oraz rządowi i parlamentowi Federacji Rosyjskiej, Zgromadzeniu Parlamentarnemu Euronest, Zgromadzeniu Parlamentarnemu Rady Europy oraz Zgromadzeniu Parlamentarnemu Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie.
